

ENOTNOST

Delavsko-kmečki tednik.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.

Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. ček. račun št. 14.577

Leto II.

LJUBLJANA, 14. aprila 1927.

Stev. 14.

Naval buržuazije na Mežiško dolino.

Politično ozadje Mežiške afere.

„Mežiška afera“ bo postala res „afera“, ki ne bo razgalila obtoženih, pač pa obtožitelje, inscenatorje te afere, ki se skrivajo za hrptom oblasti. Zavedamo se, da je zadeva danes pred meščanskim, razrednim sodiščem, in zato bodo za nas važnejša dejstva, ki se bodo dognala na procesu, kot pa razsodba, ki bo temeljila na meščanskem razrednem pravu.

Odkod in zakaj „afera“ v Mežiški dolini?

Boj za obstanek vodi današnji sistem in v tem svojem boju ne izbira sredstev. Zakon o zaščiti države s smrtno kaznijo in 20 letno ječo, ukinitve svobode govora, tiska, organiziranja, korumpiranje posameznih voditeljev delavskega gibanja itd. itd., to so bila doslej poskušana sredstva za uničenje delavsko-kmečkega osvobodilnega boja. Toda ta sredstva so se izkazala za neuspešna. Za nekaj časa so sicer občutno oslabila delavsko gibanje, desertirali so uskoki, pasivni so postali omahljivci, zdravo jedro je ostalo in dela naprej kljub vsemu.

In v Mežiški dolini je delavsko-kmečko gibanje zadajalo buržuaziji udarec za udarcem. Mežiško občino je popolnoma izrgalo iz krempljev buržuazije, Guštanj in drugi kraji v Mežiški dolini so uhajali buržuaziji iz rok, tako obsežnih in krutih redukcij plač kot pri TPD, železničarjih itd. si proletariat mežiške doline ni pustil dopasti in s strahom je gledala buržuazija na rezultat preteklih oblastnih volitev, pri katerih je v dravograjsem okraju delavsko-kmečko gibanje silno napredovalo, buržuazne stranke pa so silno padle. Kako uničiti napredek, kako zaježiti naraščujoče gi-

banje? Zapori, preganjanja, politični procesi so se izkazali po vsem svetu kot slabo sredstvo. Oviranje dela delavskih zastopnikov s strani režima in kapitala je buržuazijo še bolj osovražilo med delavstvom. Treba je bilo najti drugo sredstvo in buržuazija ga je brez skrupulov uporabila. Zapreti eksponirane delavske zastopnike, obdolžiti jih nečastnih dejanj, raztrositi sum v poštenost vodilnih sodrugov in tako kompromitirati idejo — to je peklenski načrt z:ružene buržuazije, klerikalcev, demokratov, angleške družbe, režima itd. Seveda imajo klerikalci druge račune pri tem kot demokrati, angleška družba zopet svoje, toda njihov skupni interes je uničiti ali vsaj oslabiti delavsko-kmečko gibanje. Ne samo v Mežici, po celi Sloveniji trosita „Jutro“ in „Slovenec“ laži med delavstvo, pomagajo buržuaziji pridno krščanski socialisti, bivši narodni socialisti in njihovi tedniki.

Sole, vodovode, kopalnice itd. so gradili in nad 90% je morala prispevati za ta dela angleška družba, kapitalistična stavbena družba, kateri ravnatelj je brat bivšega velikega župana, je zgubila delo in profite pri delih, ker je občina vsa dela izvrševala z brezposelnimi, klerikalci so pri oblastnih volitvah zgubili skoraj polovico glasov, ker so delavski zastopniki prav in dobro delali itd. Iz drugih delavskih krajev so se pričeli zanimati za Mežico in sklenili posnemati jo. Treba je bilo preprečiti vse to, rešiti profite angleške družbe, kapitalistične stavbene družbe itd. in zato se je inscenirala „afera“.

Kakor buržuaziji ni uspelo zadušiti delavsko-kmečkega osvobodilnega gibanja s terorjem in nasiljem, tako malo ji bodo pomagale „afere“. Pr

Delavci in „pametna politika“ v delavski zbornici.

II.

V prvem članku smo pokazali, da socialistična večina v DZ ne vodi razredne politike in da takoimenovana „pametna politika“, s katero so voditelji nadomestili razredno politiko, koristi samo voditeljem, škoduje pa razredu, t. j. delavskim masam.

Vprašati se pa moramo, kako je mogoče, da se delavci, ki so bili izvoljeni v DZ, strinjajo s takim delom DZ, od katerega delavske mase nimajo take koristi, kot bi jo lahko imeli, če bi se izvajala razredna politika. V delavski zbornici (v plenumu) je 15 birokratov in 35 delavcev, poleg 10 zastopnikov uradništva, ki ima svojo kurijo. Od 14 klerikalcev in 7 demokratov ne moremo pričakovati razredne politike, ker so nasprotniki razrednega boja in pridigujejo solidarnost med izkoriščevalci in izkoriščanimi. Toda teh 21 članov, ki odklanjajo razredni boj, ne tvori večine, oni so manjšina proti 29 tim, ki stojijo na stališču razrednega boja. To razredno večino tvori 11 birokratov-voditeljev in 18 delavcev in za teh 18 delavcev gre: ali se oni strinjajo s celokupnim delom DZ ali ne, ali ima teh 18 delavcev kak vpliv na smer dela v DZ ali ne in gre še za več: ali ima delavstvo v obratih in delavnicah kak vpliv na delo delavske zbornice ali ne. Niti 18 izvoljenih delavcev, še manj pa delavci v obratih, nimajo nobenega vpliva na politiko DZ. Delavska zbornica je danes neodvisna, žal, da

ne od režima in ministra, pač pa neodvisna od delavcev. Kakor meščanski parlament je DZ: ob volitvah grede vse stranke med ljudstvo, obljubljajo gradove in doline, so ljubeznjive in prijazne z ljudstvom, po volitvah pa je konec vsega. Izvoljeni delajo po svoje, ne vprašajo ljudstva ali je prav tako in se ne ozirajo na ljudsko voljo. Pred volitvami so hodili birokratje precej pridno med delavce, po volitvah za DZ delavci ne eksistirajo, glavno in odločujočo besedo so si pridržali birokrati, delavci so pa za birokrate postali nezavedna masa, neorganizirana banda itd. Kadar bodo zopet volitve, pa birokratje seveda ne bodo zametovali neorganiziranih.

Pa ne samo od mase delavstva, tudi od 18 izvoljenih delavcev je birokracija neodvisna. Vprašajte delavce-člane DZ, kaj dela DZ, ne bodo vam mogli dati drugih informacij, kot onih, ki jih imajo iz časopisja, ker se vodstvo DZ prav nič ne briga niti za mnenje članov DZ — delavcev. Vse delo DZ vrši popolnoma neodvisno od delavcev iz pokrajine in Ljubljane predsedstvo in upravni odbor DZ, v katerem ni nobenega delavca, v katerem so sami birokratje. „Razredno“ večino, ki vse rešuje in dela, tvorijo: Čobal, Sedej, Uratnik, Čelesnik, Svetek, Golmajer, vošpernik, Makuc — sami birokratje. Tudi ni nobenega delavca niti od klerikalcev niti od demokratov v upravnem odboru.

O politiki in gospodarstvu v DZ ne odločuje noben delavec in zato je razumljivo, zakaj je politika DZ „pametna“ in ne razredna, zakaj imajo velike koristi „pametni“ birokrati, zelo male pa razredni delavci.

Kaka je vloga in vpliv 18 delavcev iz revirjev v DZ? Po zaslugi Uratnikovega pravilnika je vpliv delavcev v DZ reduciran na minimum, ga skoraj ni. Vsake tri mesece bi se morale vršiti plenarne seje, na katerih bi mogli priti do besede delavci. Pa se ne vršijo. V letu 1926 so mesto štirikrat birokratje samo dvakrat sklicali plenarno sejo in še na teh redkih plenarnih sejah delavci ne pridejo do besede iz dveh vzrokov. Plenarne seje trajajo samo par ur, tako da je komaj časa dovolj za izglasovanje predloženih predlogov in že pred plenarno sejo se v klubu delavcem zabiči, da se morajo držati „discipline“ in na seji govoriti samo to, kar predsedstvo kluba odobri, t. j. kar odobri birokracija. Na klubovih sejah — ki

se vrše za zaprtimi vrati — so delavci poskušali uveljaviti interese delavstva, pa so jim birokrati preprečili vsak nastop s pozivanjem na disciplino in z grožnjami: Situacije ne poznaš, če boš nastopil, bom podal demisijo, zbornica bo razpuščena in ti boš nosil krivdo, da bomo imeli komisarja itd. — Taka taktika birokracije spravi k molku delavca, ki potem molči. Birokracija tudi v naprej poskrbi, da niti v klubu niti na plenarni seji ne more priti do sprememb predlogov. Predlogi za plenarno sejo se ne objavljajo, ne dobijo jih niti člani DZ pravočasno, da bi mogli staviti kake spremenjevalne predloge, da bi se mogli posvetovati z delavci. Par ur pred sejo pa je nemogoče, da bi delavci, ki pridejo na sejo, preštudirali obširne predloge in stavili spremembe ali dodatke. Birokracija je zvalila na delavce člane DZ odgovornost za svoje delo, na katero delavcinimajonobenega vpliva.

(Dalje prihodnjic.)

Živel Prvi Majnik!

Vsled zavlačevanja s strani vodstva SSJ v Mariboru še danes ne moremo objaviti sklepov centralnega odbora za skupno Prvomajsko manifestacijo.

Ker pa so se v delavskih okrajih delavci sami že dogovorili za skupno manifestacijo in jo s sodelovanjem vseh razrednih organizacij tudi že pripravljajo, zavlačevanje vodstva SSJ ne bo moglo več izmanevirati delavske volje.

Javite takoj uredništvu „Enotnosti“ program manifestacije, čas in kraj shoda in če potrebujete referenta (govornika). Istočasno sporočite, koliko izvodov prvomajske „Enotnosti“ boste prevzeli v kolportazo (razprodajanje). Prvomajska „Enotnost“ izide v večjem obsegu in prosimo sodruga, da nam najkasneje do 23. aprila pošljejo prispevke za prvomajsko številko (dopise, članke...).

Objavljamo korespondenco med skupino „Enotnosti“ in SSJ glede skupne prvomajske manifestacije:

Maribor, dne 4. aprila 1927.

Politični skupini „Enotnosti“ v Ljubljani, Marksov trg 2.

O Vašem dopisu z dne 17. marca 1927 je razpravljalo pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo na svoji seji dne 1. aprila 1927 v Celju in je naročilo strankinemu pokrajinskemu tajništvu, da vam sporoči naslednje:

Prvi maj je internacionalna politična manifestacija razredno zavednega proletariata, katere važnosti in pomena se je stranka zavedala in je zato tudi letos pravočasno vse pripravila, da bo ta manifestacija dostojna in učinkovita, kar je v današnjih težkih političnih, gospodarskih, socialnih in mednarodnih prilikah zlasti potrebno. In v tem smislu so dobile vse naše krajevne organizacije tozadevna navodila.

V politični razcepljenosti proletariata vidimo edini vzrok nemoči delavskega razreda, tako v strokovnih, kulturnih, gospodarskih organizacijah, v državi, kakor v mednarodnem pogledu. Ravno iz tega razloga smatramo, da mora prvomajska manifestacija, ki ima eminentno političen značaj, biti predvsem složna manifestacija za politično enotnost proletariata.

Imajoč v vidu političen karakter Vaše skupine, imajoč nadalje v vidu političen karakter prvomajske proslave, smatramo kot politična organizacija SSJ, da se mora dati tej proslavi predvsem obilježje stremiljenja po politični enotnosti razrednega proletariata.

Pričakujemo o tem tudi izraza z Vaše strani.

Prvomajska proslava mora obdržati svoj manifestacijski karakter. Razprava o idejnih razlikah v političnem gibanju na dan proslave pa je nemogoča, ker jemlje priredbi njen manifestacijski značaj.

Pokrajinsko tajništvo
Socialistične stranke Jugoslavije.

Ljubljana, dne 8. aprila 1927.

Pokrajinskemu tajništvu Socialistične stranke Jugoslavije Maribor.

Potrujemo sprejem Vašega pisma z dne 4. aprila t. l. št. 14/27 in sporočamo:

V dejstvu ste na naš poziv z dne 17. marca t. l. odgovorili šele po 18 dneh in da še sedaj, ko naš ločijo od Prvega Majnika le kratki 3

tedni niste odgovorili na naše konkretne predloge, vidimo zavlačevanje pripravljalnega dela za prvomajsko manifestacijo in vas ponovno nujno vabimo, da pošljete svoje delegate na skupni sestanek v sredo dne 13. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v Narodno kavarno v Ljubljani, da moremo vsaj v zadnjem momentu postaviti centralni prvomajski odbor in ukreniti vse drugo, kar je za dostojno Prvomajsko manifestacijo potrebno.

Zavedajoč se važnosti, ki jo ima proletarska stranka kot glava-voditeljica proletarskega razreda, bo naravno naša skupina na prvomajskih manifestacijah izrazila svoje stremiljenje po politični enotnosti delavskega razreda.

Da, treba je upoštevati manifestacijski karakter dneva in mislimo, da se bo to zgodilo na ta način, da bodo govorniki Vaše stranke svobodno razvili Vaše parole, naši pa načela naše skupine.

Ne bi se mogli strinjati s tem, če bi se hotelo tudi s strani SSJ omejiti naši skupini svobodo razvijanja naših načel, ker to je poskrbljeno v največji meri ze z zakonom o zaščiti države in režima.

Povdarjamo pa, da smatramo letošnji Prvi Maj namenjen v prvi vrsti in predvsem zbiranju delavstva pod prapor razrednega boja, ustvarjanju delavske enotnosti po obratih, obnovi strokovnega gibanja in boju proti zniževanju plač in proti podaljševanju delovnega časa.

Obenem pa mora biti letošnji prvi maj odločna demonstracija proti vojni in proti intervenciji napram Sovjetski Rusiji. Naši govorniki se bodo zadrževali v glavnem na takih vprašanjih.

Za skupino „Enotnost“:

Marcel Zorja l. r., A. Hlebec l. r.

Številke iz Sovjetske Rusije.

Pred par meseci se je v sovjetski Rusiji izvršilo ljudsko štetje, pri katerem so našli 144 milijonov prebivalcev, kar pomeni za sedem in pol milijonov več kot 1920. leta. Površina USSR znaša 21 milijonov 159 tisoč km², od katerih odpade 16 milijonov na azijsko Rusijo (Sibirijo), kjer prebiva le 29 milijonov ljudi od celokupnega števila. V mestih prebiva 25 in pol milijonov ljudi, mesta hitro naraščajo. Moskva, ki je imela 1920. leta en milijon prebivalcev, jih šteje danes dva milijona. Drugo milijonsko mesto je Leningrad z 1.600.000 prebivalci. Nad stotisoč prebivalcev imajo še naslednja mesta: Kijev (491 tisoč), Baku (443), Harkov (408), Rostov (302), Tula (149), Sverdlovsk (Jekaterinoslav 134), Minsk (129), Ivanovo Voznezenak (111). Kmečkega prebivalstva je 82%.

Republikanstvo SSJ.

Birokracija med seboj.

Delavska zbornica in klub SSJ vodi tako politiko, da ogromen del mamona, ki ga dobi SSJ po „nebeškem ključu“, ostane med ljubljanskimi birokrati. Podoželskim birokratom to seveda ni popolnoma prav, tudi oni bi hoteli malo več potice. Na

zadnji klubovi seji je bivši državni poslanec, bivši Bernotovec, sedanji SSJotar Krušič utemeljeval svoje potrebe, za katere pa Uratnik ni imel dosti smisla. Da bi Uratnika omehčal, ga je Krušič potipal za kraljev spomenik in zagrozil, da bo stavil na javni seji to neprijetno vprašanje, ker „če smo socialisti, smo republikanci, če pa nismo republikanci, tudi socialisti ne moremo biti.“ Uratnik se je pa takega boreca za socialistična načela hitro odkrižal: Krušič, jaz sem dvakrat boljši socialist kot ti. Jaz sem samo enkrat podpisal poziv za kraljev spomenik, ti si pa trikrat v Beograd pisal o svoji udanosti monarhizmu; zakaj ne poveš, kako ste pri generalu moledovali za potrditev občinskega sveta in kake obveznosti ste sprejeli, kar Sitterja primi, zakaj je glasoval za monarhistično udanostno brzojavko itd., itd. In sodrug Krušič in sodrug Uratnik sta si bila bot. Na seji D. Z. pa Krušič ni stavil nobenega vprašanja.

Veliki štrajk rudarjev v Ameriki.

Ker so podjetniki odklonili podaljšati dosedanje mezdno pogodbo, ki je predvidevala sedem in pol dolarjev (okrog 400 dinarjev) dnevne plače, so stopili rudarji v stavko. Štrajka nad 200.000 rudarjev. Ker so zaloge premoške velike, bo štrajk dolgo časa trajal, posebno še zato, ker se neorganizirani niso priključili štrajku. Podjetniki grozijo z odpustom stavkajočih in nabirajo nove delavce, katerim plačujejo po 6 dolarjev na štih.

Slaba tolažba.

V belgajskem „Radničkem Jedinstvu“, ki ga izdaja iz komunistične stranke izključeni zedinjaš Ž. Milojkovič, je napisal poznani H. iz Ljubljane neresnico, da so njegov manifest podpisali tudi neki delavci iz grupe Gustinčič Žorga. Manifest ni slab, govori za delavsko-kmečko stranko in bi ga tudi Gustinčič lahko podpisal. Ni pa res, da so ga „brez znanja in odobrenja od zgoraj“ podpisali kakšni delavci, naši pristaši, ker neresnih glasov kar tako-le za hec nihče ne podpisuje in ga tudi nihče izmed naših pristašev ni podpisal. S Remskar je v prejšnjem listu že podal tozadevno izjavo in zanimivo je, da mu H. ni mogel povedati, kdo da je tisti Remžgar, čigar podpis je na manifestu. Če gori omenjeni R. sploh eksistira, menda niti H. ne ve.

Rikov o vojni nevarnosti.

Predsednik sveta ljudskih komisarjev s. Rikov je na kongresu moskovskega sveta povodom kitajskih dogodkov izjavil:

Kadar v mednarodni politiki govorijo topovi, tedaj imamo mnogo razlogov bati se za mir. Pri današnji, zelo zamotani mednarodni situaciji, bi vmešavanje v notranje zadeve Kitajcev moglo izzvati vojno, ki bi se ne mogla omejiti na vzhod, temveč bi se razširila na ves svet. Za sovjetsko Rusijo je nevarno to, da neprijateljske države skušajo prodreti z idejo, da je za udušenje Kitajcev predvsem potrebno uničiti moskovsko revolucijo. Vendar se lahko reče, da je neposredni vojni pohod na sovjetsko Rusijo malo verjeten — če ostane pri sedanjem odnosu sil.

Velik uspeh Bernota.

V „Napreju“ je Bernot dvakrat objavil „senzacionalna razkritja“ iz kluba marksistov. Študentje-marksisti so Bernotove fantazije demantirali in mislili smo, da bo s tem konec te „senzacije“. Pa s tem se je šele začel Bernotov uspeh. „Jutro“ je Bernotu storilo uslugo in ponatisnilo „razkritja“, to je bil prvi uspeh. Drugi še večji pa je bil ta, da je policija pričela vtikati svoj nos v objavljena razkritja in poizvedovala pri Bernotu in pri „izvedencu za komunistične zadeve“ Štuklju, kaj se dogaja v klubu marksistov. — To je brezdvomno velik uspeh, h kateremu si Bernot lahko čestita. Če je pripisovati ta uspeh zlobnosti ali neumnosti, naj pa odloči Bernot sam.

Zakon proti strokovnim organizacijam na Angleškem.

Po izdani generalni stavki in propadlem rudarskem štrajku je pričela angleška buržuazija z ofenzivo proti delavskemu razredu in njegovim organizacijam. Predložili so načrt zakona, ki je naperjen proti strokovnim organizacijam. Zakon prepoveduje generalni štrajk sploh in dovoljuje le „gospodarske“ štrajke. Prepoveduje pa tudi pri „gospodarskih“ štrajkih stavkovne straže, prepoveduje, da bi strokovne organizacije podpirale političen boj delavstva in da bi strokovne organizacije pobirale članarino za stranko. Organizacijam dr-

žavnih nameščencev prepoveduje zakon priključitev k centralam, ki so politično aktivne.

Pod vodstvom komunistične stranke se vrši velika protestna kampanja proti temu zakonu in posebno za 1. Maj se pripravljajo velika akcija proti temu zakonu.

Ne potrebujejo jih več!

Ethin Kristan reduciran.

Pred leti, ko so strokovne organizacije v SHS štejele 200.000 članov, ko je za komunistično stranko glasovalo 250.000 delavcev in kmetov, je prestrašena buržuazija potrebovala zvestih pomočnikov in zaveznikov. In našla jih je za dobro plačo med voditelji SSJ. Zato, da so razbili enotne strokovne organizacije (Centralno Radniško Sindikalno Veče), zato, da so vodili boj proti komunistom, jim je vlada dala delavske domove, tiskarne, knjigarne, vse, kar je bilo last enotnega delavskega pokreta. In socialistične voditelje ni bilo sram iz policijskih rok prevzeti delavsko lastnino. Glavni generali A. Kristan, E. Kristan so dobili še posebne „premijske“. Prvi je postal upravitelj Belja, drugi dolarski izseljeniški komisar v Ameriki, socialistični birokraciji pa je vlada izročila v izkoriščanje delavske zbornice in bolniške blagajne. Dobro so se počutili v teh toplih gnezdecih socialistični voditelji, delavstvu pa je iz meseca v mesec slabše. Tako delo socialističnih voditeljev je moralo demoralizirati delavsko gibanje in ga oslabilo. Buržuazija pa je v teh letih očvrstila svoje pozicije v razrednem boju in danes ne potrebuje več pomoči socialističnih voditeljev. V delavske zbornice, bolniške blagajne spravlja buržuazija danes vedno več svojih ljudi, mesto socialističnih komisarjev se postavljajo buržuazni in s 1. aprilom je bil reduciran tudi Ethin Kristan, izseljeniški komisar v Ameriki. „Zamorec je svojo službo opravil, zamorec naj gre...“

Pisemska tajnost v Ljubljani odpravljena.

Ustava, zakon, na katerem temelji vsa zakonodaja, garantira tudi pisemsko tajnost. Že 1923. leta je v „Slovenca“ izšlo odprto pismo na državnega pravdnika, v katerem je popisan slučaj kršitve pisemske tajnosti. Državno pravdnništvo seveda ni nastopilo proti kršiteljici pisemske tajnosti — policiji in poštni upravi, in ker poznamo razrednost današnje justice, ne pričakujemo, da bo v tem slučaju, ki ga danes navajamo, državno pravdnništvo stopilo v akcijo v „obrambo zakonov“.

Na ljubljansko pošto je prispelo iz inozemstva pismo, naslovljeno na sod. D. K. Pošta mu pisma ni dostavila, povabila ga je pa na pošto, da osebno dvigne pismo. Ob določeni uri sta čakala s. K. šef politične policije in agent, ki sta zahtevala, da s. K. pismo sprejme in ga takoj preda policiji v cenzuro. S. K. je zahteval, da mu pošta pokaže zakon, ki jo spreminja v policijsko ekspozituro. Ta zahteva je policista zelo razburila, ker pa je s. K. vztrajal pri svoji zahtevi, mu je pošta pokazala naredbo iz meseca februarja 1927, ki pošti ukazuje, da pri inozemskih pošiljkah obvesti policijo. Policista sta odgnala s. K. na policijo, kjer je komisar Kokalj pismo prečital in ga šele potem izročil s. K.

Prišli smo v dobo zloglasnih „črnih kabinetov“, policija in režim bosta lahko fabricirala monstrozne procese. Dunajski agenti naše policije bodo pošiljali kompromitirujoče spise in pisma ljudem, ki jih želi režim spraviti v ječo, policija v SHS pa bo na podlagi teh provokatorskih pošiljk „legalno“ zapirala „nevarne“ elemente.

Ali naj še verjamemo, da je policija „zaščitnica zakonitosti“, ali naj še verjamemo, da obstoja pisemska tajnost, osebna svoboda in druge take pridobitve lažidemokracije?

Ne bomo pozabili, da je naredba, ki odpravlja pisemsko tajnost, izšla pod vladjo SLS.

Sodruge in sodružice iz Ljubljane

pozivamo, da do nedelje 17. aprila dopoldne prinesejo v Delavski Dom, Karla Marksa trg 2

darila za zaprte sodruge,

ki bodo čez Veliko noč v zaporu. Darila v naturi in denarju je oddati v kuhinji.

Isto naj storijo v Mariboru, kjer je darila treba oddati v jetnišnici okroglega sodišča za s. Gustinčiča in Globočnika.

Dopisi.

Iz Kroepe. Dne 20. marca se je vršil pri nas občni zbor Del. tel. in kult. društva „Svoboda“, ki je bil izredno dobro obiskan, kar nam priča, da se člani zavajajo svojih dolžnosti napram podružnici. Ob določenem času je s. Pesjak otvoril zbor, pozdravil navzoče sodruge, nakar se je prešlo na dnevni red, ki je bil zelo obširen in ki je dal povod zanimivi in koristni debati. Za predsednika je bil izvoljen s. Franc Mohorič (namestnik s. Anton Rajgel), za tajnika s. J. Zupan (namestnik s. Franc Gašperič), za blagajnika s. Al. Pesjak (namestnik s. Anton Zbontar). V odbor so bili izvoljeni sodruzi: Janez Strgovšek, Karol Gašperin, Franc Pesjak, Janez Gašperič, Danijel Šolar in sodružica Terezija Škriba. V kontrolo so bili izvoljeni sodruzi Lenart Petrač, Matija Praprotnik, Lenart Zupan. Po končanih volitvah je predsednik s. Pesjak pohvalno omenil naš knjigovodski in gospodarski tečaj, iz katerega smo zajeli vsestransko gospodarsko izobrazbo. Za ta trud se še enkrat javno zahvaljujemo gosp. Zupančiču, str. učitelju na Jesenicah, ter centralnemu odboru „Svobode“, ki je upošteval naše težkoče, katere smo imeli v našem prvem letu obstoja podružnice in ki nam je nakazal za kritje stroškov tečaja gmotno podporo. Franc Mohorič, predsednik.

Brezno - Ribnica. Preteklo nedeljo smo sklicali javen shod, katerega se je udeležilo precej lesnih delavcev in tudi nekaj železničarjev. V našem okraju je nad 200 lesnih delavcev, katere podjetniki na vse mogoče načine izkoriščajo. Plače se sučejo od 3 do 5 Din na uro. Na shodu je s. T. poročal o političnem položaju in potrebi strokovne organizacije. Ustanovili bomo podružnico lesnih delavcev in izvolili smo že pripravljajni odbor. Stopili bomo v zvezo tudi z delavci v Ribnici na Pohorju, kjer dela v kamenolomu čez 300 delavcev. Imeli smo precej težav z dosedanjim delom za upostavitvev podružnice, ker delavci o Tokanu in Bradešku nočejo nič slišati. Dopoldne je bil pa že železničarski shod, na katerem je govoril Bahun. Železničarji pravijo, da je neresen. Na shodu smo dobili 15 novih naročnikov za „Enotnost“. Več ob priliki. Š. J.

Ruše. Pri nas imamo pevski odsek, ki se tako dobro razvija, da je danes dobro znan skoraj po vsej dravski dolini. To je pevski odsek naše strokovne organizacije, ki stoji na razrednem stališču. Zato nas je malo sram, da se je v tem delavskem pevskem društvu pojavila struja, ki je zahtevala, da bi naše pevsko društvo nastopilo za praznike v cerkvi. Sodrugi iz te struje so menda že pozabili, kako vlogo igra v razrednem boju cerkev in duhovščina. Cerkev in duhovščina so poleg žandarjev najtrdnjša opora današnjega sistema izkoriščanja in najbolj zagrizeni nasprotniki osvobodilnega boja delavcev in kmetov. Upamo, da bo v pevskem društvu večina prepričala manjšino, da ne gre, da bi delavsko pevsko društvo podpiralo one, ki delajo proti delavcem. Če „socialist“ Uratnik postavlja kraljeve spomenike, je to njegova stvar, delavci pa ne smemo teptati svojih načel.

(Op. ured. Ni samo Uratnikova stvar, če on postavlja kraljeve spomenike, ker je on vodja socialistov in v njihovem imenu dela kar dela. Socialistični delavci bodo že morali povedati, če se strinjajo in če odobravajo tudi tako delo svojega voditelja, ki je pogazilo republikansko načelo.

Zagorje. Na pogajanjih glede enotne proslave prvega maja so zastopniki SSJ zahtevali ultimativno, da govori na shodu samo Čobal. Naslednjega dne je številno obiskan sestanek rudarjev in steklarjev ob sodil enoglasno razbijaštvo SSJ in izvolil enoten prvomajski odbor, v katerem so zastopani socialistični, neorganizirani in naši delavci. Proč z razbijaštvom!

Večina delavstva hoče enotno proslavo.

Odgovor na vprašanje:

„Kdo ima prav, oni, ki pravi, da ima rajši deset Žerjavov kakor pa enega Korošca, ali drugi, ki pravi obratno.“

Prav ima oni — ako ne misli na svoj osebni profit — ki pravi, da ima rajši 10 Žerjavov. Zakaj? Žerjavovi odkriti zločini revnemu ljudstvu oči odpirajo, dočim ga prikriti Koroščevi slepijo. Po mojem mnenju bi bilo boljši 20 Žerjavov kakor pa eden Korošec, ker bi se revno ljudstvo dvajsetkrat prej spametovalo. A. E. (Mi bomo prihodnjic povedali svoje mnenje. Ured.)

Čebelice in človek.

Čebel'ca ve — inteligentna stvar!
Kako lep zgled trpinu dajete vsekar.
V nošnji svoji skromni ste,
oblek'co vse enako nosite,
na delo vse do ene hodite,
trud svoj enako živzivate...
Kakor ena — vse ste složne
bilo v boju al' pri delu:
nesloge, zlobe med vami ni —
kakor je med nami ljudmi.
Med vami gospode ni —
pri vas trenutek le kak trot živi.
Med nam' pa troto tol'ko je,
da trpin več jest' ne sme.
Kaj rekle, ve, čebelce bi,
da pri vas kaj tač'ga se zgodi?
„Do ene vse v boj bi šle, —
Ker v slogi me živimo vse:
in trote lahko bi uničile!“
Trpin pa tega ne stori —
ker v neslogi on živi.
Povejte mu, čebel'ce ve —
po kakšni poti on naj gre.

A. Erjavšek, Francija.

Izdali smo bloke po 2 Din za tiskovni sklad „kdor med stavko dela je štrajbreher“. Sodruge, ki so jih že dobili, pozivamo, da preskrbijo razpečevanje, one sodruge pa, ki blokov niso dobili, pa so pripravljene v akciji za ohranitev in povečanje „Enotnosti“ sodelovati, prosimo, da pišejo po bloke.

I. delavsko kolesarsko društvo, podružnice Zagorje

naznanja, da se vrši v ponedeljek dne 18. aprila prvi letošnji izlet v Celje. Vsi delavci, ki imajo kolesa, na veliki ponedeljek z nami. Odvoz ob 6. uri zjutraj izpred društvenega lokala, gostilne Kovač na Toplicah. — Vabimo tudi sodruge kolesarje iz Maribora ter želimo na svidenje v Celju. Odbor.

S. Prijatelj in Janče. Pisma radi knjig in not nismo prejeli. Tudi javljenih 8 dolarjev ne. Pišata še enkrat direktno, ne preko Merlebacha! Poslali bomo list še enkrat tudi za nazaj.

Pozor!

Sodrugom smo razposlali bloke za tiskovni sklad „Enotnosti“. Prosimo, da uredijo vse potrebno, da bodo mogli po priloženih položenih bloke čimprej obračunati. Do 1. Maja morajo biti bloki razpečani, zato na delo za „Enotnost“. Nabirajte novih naročnikov, širite Enotnost, obračunajte redno naročnino.

Javno vprašanje na poštno upravo v Zagorju ob Savi.

Naročniki „Enotnosti“ vprašujemo poštno upravo v Zagorju ob Savi, kdaj se misli storiti konec nerednostim glede raznašanja „Enotnosti“. Večkrat se je že zgodilo, da naročniki ne prejmejo lista, dočim uprava iz Ljubljane zatrjuje, da je bil list odposlan. Preteklega tedna (od 3. do 10. aprila) naročniki niso prejeli lista, dočim so ga sosedni kraji dobili že v petek in na Lokah v soboto, ko vendar prihaja loška pošta čez Zagorje. Zakaj naj bi morali v nedeljo sami hoditi po list, če že v petek na pošti leži? Krivce naj se vzame na odgovornost. Sicer se obrnemo naprej.

Izkaz tiskovnega sklada

od 1. februarja 1927 do 1. aprila 1927.

Blok št. 6 Velenje Din 20, s. Fr. Bauer Zagorje zbral Din 44, nab. pola št. 105 Litija Din 30, s. J. Igo Črna zbral Din 40, s. J. Puffler Hrastnik zbral Din 49.50. Skupaj Din 193.50

Po Din 10: Fr. M. Trbovlje in I. R. Ljubljana. Po Din 5: P. P. Hrastnik, D. B., I. A., A. Z. Trbovlje, F. R. Celje, J. G. Dol, J. B. Rajhenburg, S. N. Ljubljana VII., I. E., M. G., I. B., F. Č., A. M., F. R. Ljubljana, A. L. Zalog, P. H. Mengeš. Din 5.50: L. R. Francija. Din 3: I. K. Ljubljana VII. Ch. Weber, Francija zbral frs. 30 = Din 63 in K. S. M. Din 40.

Skupaj Din 211.50

Prejšnji izkaz „ 5281“—

Skupaj Din 5686—

Prejeli smo od sodrugov za žrtve reakcije: V. R. Ljubljana Din 4, J. E. in A. M. Ljubljana po Din 10 in nab. pola št. 9 Din 30.

Skupaj Din 54—

Zadnji izkaz „ 262“—

Skupaj Din 316—

Jack London: „Železna peta“. Izšel je te dni drugi del socialnega romana svetovno-znanega pisatelja Jacka Londona „Železna peta“ v prevodu Ivana Vuka. Že v prvi knjigi je roman vzbujal veliko napetost, ki pa se v drugi knjigi še stopnjuje. Poleg tega pa se čitatelju razkriva in razširja ves drugi svet, pojav novih oblik človeške družbe, silna borba in tudi silno trpljenje. Delo Jacka Londona nudi užitek tudi vsem onim, ki ljubijo umetnost in lepoto. Po širokem svetu zbuja knjige Jacka Londona največje zanimanje. Prevedene so že v mnogo jezikov. Med najzanimivejša njegova dela pa spada nedvomno „Železna peta“, ki jo imamo sedaj v celoti v slovenskem jeziku. Cena je drugi knjigi 12 Din. Ljubiteljem knjig toplo priporočamo. Dobiva se v vseh knjigarnah in pri Zadrudni založbi Ljubljana, Aleksandrova c. 6.